

IL-HABS

minn R.C. Theuma, Direttur tal-Habs

Id-Dipartiment tal-Habs jinsab fit-Telgha ta' Raħal Gdid fejn gie trasferit mill-Belt Valletta f'Janar 1850. Dan il-bini huwa mqasam f'partijiet differenti fejn il-prigunieri jinżammu separati skond il-klassifika tagħhom, jiġifieri dawk issentenzjati ma jkunux ma' dawk jistennew jiġu kkundannati, u n-nisa mifruda mill-irġiel.

Meta nbena dan il-habs il-kundizzjonijiet li fihom kienu jinżammu l-habsin kienu ferm differenti minn dawk tal-lum. Kull habsi kien jinżamm maqfal għal hinijiet twal fiċ-ċella tiegħu. Il-kuntatti ma' barra kienu jkunu maqtugħa għal kollox u l-facilitajiet tal-habs kienu mill-aktar iebesin. Eżempju ta' dan huwa l-ikel; dan kien jikkonsisti f'biċċa ħobż, xi biċċa bakkaljaw jew ftit żebbuġ u xi biċċa ġobon. Fiċ-ċella, għall-bżonnijiet naturali, l-prigunieri kellhom barmil u buqar ilma biex iservihom il-ġurnata kollha. Il-habsin ma kienux jistgħu jagħmlu kuntatt mal-familja tagħhom, la permezz ta' ittri u l-anqas visti għal żmien twil. Ir-regolamenti tal-habs kienu iebesin u wieħed jaasal biex jgħid li kien hemm krudelta u ħruxija lejn dawk in-nies li kienu jinżammu fil-habs.

GHALFEJN IL-HABS

Id-Dipartiment tal-Habs għandu l-iskop li jservi bhala istituzzjoni fejn il-habsin iħallsu d-dejn tagħhom lejn is-soċjetà u fl-istess hin jiġu riformati u rijabilitati għall-ġid tagħhom u tal-membri l-oħra tas-soċjetà. Il-Habs jagħti protezzjoni lis-soċjetà billi jżomm fih lil dawk il-persuni mibgħuta mill-Qrati tal-Gustizzja. Il-habsin jinżammu f'ambjent possittiv; tingħata enfasi biex dawn tingħatalhom l-għajnuna meħtieġa halli jizviluppaw attitudni ta' responsabbiltà.

L-UFFIĊJALI TAL-HABS

L-Uffiċjali tal-Habs qiegħdin

jagħmlu xogħol ta' siwi kbir lejn is-soċjetà, għaliex dawn qiegħdin iżommu lil dawk il-persuni li, is-soċjetà permezz tal-Qrati, tiddeciedi li jistgħu jkunu ta' periklu lejn is-soċjetà nnifisha. Is-sistema tal-Habs tagħna, filwaqt li tiproteġi lis-soċjetà, iżzomm għolja d-drittijiet tal-bniedem.

TITJIB FIL-KUNDIZZJONIJET TAL-HABS

Matul is-snin saru emendi fil-lijiet biex jitjiebu l-kundizzjonijiet tal-habs. It-titjib f'dawn il-kundizzjonijiet żdiedu b'ritmu aktar mgħaġġel wara l-1971 meta kien hemm Gvern Soċjalista fil-poter. L-akbar pass li ttiehed kien meta l-piena tal-mewt giet imneħħija mill-Kodiċi Kriminali fl-4 ta' Ottubru 1971; u wara giet imneħħija l-piena ta' xogħol iebes li kienet tingħata ma' sentenza ta' prigunerija.

Kull habsi gawda mill-ordni li nġhatat biex f'kull ċella jitqiegħed lavaman bl-ilma u loki u b'hekk tneħħiet id-degradazzjoni li l-habsi kien ikollu meta dawn il-facilitajiet kienu neqsin. Sar tindif ġenerali f'kull parti tal-habs u kull ċella giet provduta b'saqjijiet tal-lastiku flok dawk tat-tiben. Il-kundizzjonijiet komplew jitjiebu meta giet inawgurata kċina ġdida u b'hekk l-ikel tal-prigunier seta' jkun preparat aħjar, sew fil-kontenut, kwalità u preżentazzjoni tiegħu. Biex il-habsin ma jinqatgħux għal kollox mis-soċjetà u jkunu jistgħu jżommu ruħhom informati b'dak li qed jiġri barra l-habs, ġew installati 'cable radios' kif ukoll televisions. Għal aktar konvenjenza, l-'cable radios' tqiegħdu f'kull ċella. Ġew installati wkoll T.Vs tal-kulur fis-Sezzjonijiet bhala incentiv għal dawk il-habsin li ma jkollhomx rapporti kontra tagħhom. B'dan it-titjib ma jfissirx li hemm il-hsieb li l-habs jinbidel f'lukanda, imma biss li jsir post diċenti, post uman, post fejn in-nies miżmuma hemm ġew jiġu riformati biex xi

darba johorġu lura fis-soċjetà aħjar milli kienu meta dahlu l-habs.

Il-habsin issa għandhom vista ta' nofs siegħa mal-familja tagħhom kull ħmistax, minflok vista ta' kwarta kull xahar. Jistgħu jiktbu lil qrabathom u lil ħbiebhom darba fil-ġimgħa. Fil-każ ta' dawk li m'humex issentenzjati r-regolamenti dwar visti u ittri huma aħjar minn hekk. Infatti dawn jista' jkollhom vista minn qrabathom għal ħames darbiet fil-ġimgħa u jistgħu jiktbu u jirċievu ittra kuljum. Dan minbarra li jithallew jilbsu l-hwejjeg li jridu u jistgħu jirċievu l-ikel minn barra. L-ilbies għal dawk issentenzjati huwa addattat għaż-żmien tal-lum biex b'hekk il-habsin ma jhossux ruħhom imċekkna meta jkunu l-habs.

KURA MEDIKA

Il-kura medika wkoll giet imtejba u kull habsi jingħata l-medicini u jintbagħat għall-kura l-isptar kull meta jkun jinħtieġ.

RELIGJON

Il-bżonnijiet spiritwali ta' kull habsi, tkun xi tkun ir-religjon tiegħu, jiġu moqdija. Għall-katolici hemm servizz tal-kappillan għall-Quddies u qrar lil kull min irid fil-Ħdud u fil-granet obbligatorji. Għal dawk ta' religjon oħra, dan is-servizz jiġi provdut meta dawn jitolbuh.

TAHRIG INDUSTRIJALI

Importanza speċjali bdiet tingħata lix-xogħol u kull habsi jiġi mħajjar biex jitgħallem xi sengħa biex din tista' sservih għall-ghixien tiegħu wara li johroġ mill-habs. Għal dan il-ghan infethu ħwienet tax-xogħol fis-sengħa ta' mastrudaxxa, ħaddieda, legatura tal-kotba, ħajjata, 'electrician' u 'plumber', xogħol ta' twapet tal-ħbula, bajjada, kaħħala, agrikoltura, kif ukoll xogħol fil-kċina għall-preparazzjoni tal-ikel.

TAGHLIM EDUKATTIV

Tinghata attenzjoni speċjali għat-tagħlim edukattiv. Għal dan il-għan qed jiġi għalliem professjonali mid-Dipartiment tal-Edukazzjoni biex iżomm klassijiet ta' filgħaxija fit-tagħlim tal-Malti, Inġliż, Aritmetika u Tpingija (Arti). Il-bieċa l-kbira tal-habsin tiegħdin jieħdu l-okkażjoni minn dan it-tagħlim. Hafna minn dawk il-habsin illitterati tgħallmu jiktbu u jaqraw permezz ta' dawn il-klassijiet.

RIKREJAZZJONI

Fil-granet mhux tax-xogħol, Hġud u Festi l-habsin għandhom il-libertà li johorġu fil-btiehi fejn għandhom il-facilitajiet biex jilgħabu l-ballun u logħob iehor bħal basketball u tennis. Il-logħob l-iktar popolari huwa l-futbol u l-bieċa l-kbira jagħzlu li jilgħabu lilu. Kull filgħodu l-habsin jingħataw eżercizzju fiziku fil-btiehi qabel jibda x-xogħol. Il-habsin jistgħu jisimghu u jaraw il-programmi favoriti tagħhom fuq il-Cable Radio u t-Televizjoni. Għandhom facilitajiet ukoll li jilgħabu logħob bħal dominoes, chess, draughts, table-tennis jew jokkupaw ruħhom f'hobbies diversi. Dan biex jgħin lill-habsin iżommu ruħhom okkupati f'ambjent li jzommhom il-bogħod mill-kriminalità.

Fil-habs hemm ukoll Librerija provduta b'numru kbir ta' kotba, perjodiċi u gazzetti għal dawk li jridu jagħmlu użu minnhom. Dawn il-facilitajiet huma popolari hafna mal-habsin.

MAHFRA GENERALI

Il-habsin gawdew minn maħfra jew tnaqqis tas-sentenza tagħhom f'diversi okkażjonijiet matul dawn l-aħħar snin bħala parti mill-festi li saru:-

Mat-tluġ ta' Gvern Laburista.
Meta Malta saret Repubblika.

Fl-Anniversarju tar-Repubblika u l-ħatra ta' President u Arcisqof ġdid.

Fl-okkażjoni ta' Jum il-Helsien 1979.

Fl-okkażjoni tal-ħatra għall-ewwel darba ta' mara bħala President tar-Repubblika ta' Malta.

VISTI LILL-HABSIN

Il-President tar-Repubblika, s-Sinjura Agatha Barbara u l-Ministru Lorry Sant (dak iż-żmien Ministru ta' l-Intern) għamlu visti lill-habsin f'okkażjonijiet speċjali u kellmuhom fil-waqt li tawhom ix-xewqat tagħhom lilhom u lill-familji tagħhom u heġġewhom biex jibdeu haġja ġdida wara li johorġu mill-habs.

BORD TA' VISITATORI

Fil-habs hemm Bord magħmul minn nies indipendenti li jżuru l-habs regolarment biex jaraw li r-regolamenti u l-kundizzjonijiet tal-habs qed jiġu osservati. Kull habsi jista' jkellew lill-membri tal-Bord dwar xi problema jew xi għajnuna li jkun jixtieq min-għandhom.

Meta wiehed jikkompara l-livell ta' għixien fil-habs illum ma' dak ta' ftit snin ilu, wiehed jista' jgħid li l-ħajja tal-habsi illum hija waħda umana u ta' beneficiċċju għall-habsin stess. Is-sistema tal-lum tipprovdi facilitajiet u opportunitajiet kostruttivi biex dawk li jridu jitgħallmu sengħa, jiktbu u jaqraw (jekk ma jafux). Tingħatalhom kura għal saħħithom u kull għajnuna li jeh-tieġu huma personalment jew il-membri tal-familja tagħhom permezz ta' Dipartimenti oħra tal-Gvern, fosthom id-Dipartiment tal-Assistenza Soċjali. Il-ħajja fil-habs illum hija ordinata biex tippermetti l-habsin li jiffurmaw karattru sod ħalli jkun lesti li wara li jiskuntaw is-sentenza tagħhom jagħtu sehemhom lill-pajjiż bħala cittadini onesti u l-bogħod mill-kriminalità.

